

Kafli	3	Efnisatriði:	Núverandi starfsemi
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
1	Matvælastofnun	Í frummatsskýrslu sýnir mynd 3.9 frárennsli stöðvarinnar og m.v. þá mynd er ekki fiskgildra í frárennsli frá húsi nr. 6 [rannsóknastofa]. Matvælastofnun óskar eftir að fram komi nánari upplýsingar um að öll eldishús stöðvarinnar séu og verði með tvöfaldri vörn gegn slysasleppingu. Í reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi kemur fram að í rekstrarleyfi fiskeldisstöðva á landi skuli kveðið á um að gildistaka þess sé háð því skilyrði að stöð sé útbúin búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskari og búnaði staðsettum í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur.	Umrætt mannvirki er kerskýli og rannsóknastofa en þar er klakhængum haldið tímabundið, sem valdir hafa verið til kynbóta. Þaðan er fiskurinn síðan fluttur til slátrunar og svil hans tekin og fryst. Fiskurinn er 10 kg eða stærri og ekki mögulegt fyrir hann að fari um rör í botni eldiskera eða yfirfall frá þeim. Þetta hefur verið áréttað í kafla 3.5 um varnir gegn slysasleppingu.
2	Matvælastofnun	Í frummatsskýrslu er ranglega farið með númer reglugerðar um fiskeldi en þar er reglugerð nr. 401/2012 nefnd en hún er fallin úr gildi og nú er í gildi reglugerð nr. 540/2020 um fiskeldi. Einnig kemur fram í frummatsskýrslu aðkoma yfirdýralæknis fisksjúkdóma á tveimur stöðum í kafla 3.4 en líklega er átt við dýralækni fisksjúkdóma. Nokkrar staðreyndarvillur eru í tillögunnin og mælt er til þess að þær verði lagfærðar. Eldisstofn Stofnfisks var fluttur inn frá Noregi á augnhrognastigi á tímabilinu 1984-1987 (ekki 1981-1984). Í Vogavík var upprunalega hafin tilraun til hafbeitar á laxi 1982 og rak hafbeitarstöðin Vogalax hf. þar seiðaframleiðslu og hafbeitarstarfsemi á árunum 1985-1994/5 og fór þá í þrot. Árin 1994-2005 rak Sæbyli hf. eldi á sæeyra í Vogavík og síðustu árin einnig eldi á sandhverfu. Stofnfiskur yfirtók síðan stöðina undir kynbótastarfsemi á laxi sumarið 2005. Stofnfiskur hóf útflutning á laxahrognum til Chile árið 1998 (ekki árið 1995).	Texti skýrslunnar hefur verið uppfærður í samræmi við athugasemdir.
3	Umhverfisstofnun	Ekkert er fjallað um siturbeð í frummatsskýrslu og kallar Umhverfisstofnun eftir nánari umfjöllun í matsskýrslu um meðhöndlun skólps á svæðinu og uppsetningu þeirra kerfa sem þarf til að uppfylla ákvæði reglugerðar.	Búnaður til meðhöndlunar á skólpi frá starfseminni verður samkvæmt kröfum reglugerðar um fráveitur og skólp og samkvæmt henni skal viðkomandi heilbrigðisnefnd gera nauðsynlegar ráðstafanir til þess að skólp verði hreinsað á fullnægjandi hátt. Því er ekki talin ástæða til að fjalla nákvæmlega um útbúnað sem er undir umsjón eftirlitsins.

Kafli	4	Efnisatriði:	Umfang framleiðslu
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
4	Umhverfisstofnun	Áformað er að hefja 50 tonna seiðaframleiðslu í stöðinni og 450 tonna áframeldi á laxi. [...] Sótt er um heimild til að hafa að hámarki 400-500 tonna lífmassa í stöðinni en nákvæmt umfang er óljóst í frummatsskýrslu að mati Umhverfisstofnunar. [...] Óljóst í frummatsskýrslu hvort heildarumfangið sem sótt er um og hér er til umfjöllunar sé 400 tonna, 450 tonna eða 500 tonna hámarks lífmassi. Umhverfisstofnun telur að bæta þurfi úr þessu og að umfang skuli vera skýrt tekið fram í matsskýrslu framkvæmdar, þ.e. hámarks lífmassi í stöðinni á hverjum tíma, ársframleiðsla og upplýsinga um það hvernig starfsemin skiptist niður í lífmassa laxaseiða, klakfiska og áframeldislaxa.	Áætlunin gerir ráð fyrir 450 tonna framleiðslu, seiðaframleiðsla með talin. Á hverjum tíma getur heildarlífmassi í stöðinni mest orðið allt að 500 tonnum, sbr. mynd 4.3 í frummatsskýrslu. Lífmassi í eldinu skiptist þannig: Seiði - 50 tonn, fiskur í áframeldi - 160 tonn, fiskur í áframeldi - 160 tonn.
5	Umhverfisstofnun	Mynd 4.3 í frummatsskýrslu sýnir áformaða þróun heildarlífmassa (seiði og lax til áframeldis) yfir árið miðað við fyrirhugaða framleiðsluaukningu í 450 tonna hámarkslífmassa (núverandi eldi). Samkvæmt myndinni er áætlað að lífmassi í stöðinni fari í 453,1 tonn í desember sem yrði umfram 450 tonna lífmassa heimild. Þá má einnig benda á að í sama kafla segir: „ <i>Gera má ráð fyrir að hámarkslífmassi í eldinu geti orðið allt að 500 tonn</i> “ sem væri þá 50 tonnum umfram þá heimild sem rekstraraðili sækir um og vel umfram þau 200 tonn sem nú eru heimiluð í starfsleyfi.	Það er sjónarmið Stofnfisks að framkvæmd sem er til umfjöllunar í umhverfismati sé sú sem endanlegt starfsleyfi mun byggja á. Ekki skipti máli umfang eldisins í núverandi starfsleyfi eða starfsleyfisumsókn sem til meðferðar er hjá Umhverfisstofnun, samhliða umhverfismati framkvæmdarinnar.
Kafli	4	Efnisatriði:	Úrgangur
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
6	Umhverfisstofnun	Umhverfisstofnun telur að í matsskýrslu þurfi að fjalla vel um hvernig áætlað sé að meðhöndla úrgang frá stöðinni eftir stækkun. Þá er mikilvægt að fjalla um áform um meðhöndlun lífræns úrgangs, hvort áform séu um að finna leiðir til endurnýtingar í stað urðunar og þær áætlanir bornar saman við núverandi starfsemi í matsskýrslu.	Í matsskýrslu hefur verið gerður nýr kafli, 4.1.6 Meðhöndlun úrgangs. Þar kemur fram að til þessa hefur sorp frá eldisstöðinni verið sent til sorpeyðingarstöðvar þar sem það er urðað. Um þessar mundir vinnur Stofnfiskur að innleiðingu flokkunar á m.a. pappír, plasti, málmum, timbri og lífrænum úrgangi (matarafgangar), sem komið verður til endurvinnslustöðvar. Meðhöndlun á sjálf dauðum fiski og dauðum hrognum verður með sama hætti og lýst er í kafla 3.7 og úrgangurinn áfram nýttur í loðdýrafóður.

Kafli	4.1.1	Efnisatriði:	Seiðaðeldishús og vatnsvernd
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
7	Heilbrigðiseftirlit Suðurnesja	Vegur að [seiða]stöðinni, bílastæði og stöðin sjálf eru afar nálægt núverandi vatnsbóli og líklegt að rask við framkvæmdir fari inn fyrir þau 5 metra mörk sem eru lágmarksstærð brunnsvæðis vatnsbóla skv. 13. gr. reglugerðar nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns. Samkvæmt reglugerðinni skal brunnsvæði vera algjörlega friðað fyrir óviðkomandi umferð og framkvæmdum öðrum en þeim, sem nauðsynlegar eru vegna vatnsveitunnar.[...] Embættið telur þó ekki hægt að hefja framkvæmdir þær sem lýst er í skýrslunni fyrr en vatnsvernd í Vogavík hefur verið aflétt.	<p>Eins og fram kom í frummatsskýrslu er brottflutningur vatnsbóls Voga forsenda þess að hægt verði að reisa seiðastöðina miðað við þá útfærslu sem kynnt var í skýrslunni, þ.e. vegur að seiðastöðinni, bílastæði og stöðin sjálf væri við núverandi vatnsból. Nú er ljóst að verulegur dráttur getur orðið á því að Sveitarfélagið Vogar taki í notkun nýtt vatnsból og hægt verði að aflétta vatnsvernd við vatnsból Voga á lóð eldisstöðvarinnar. Því verður Stofnfiskur að leita nýrra leiða til þess að hægt verði að byggja seiðastöðina án þess að það hafi áhrif á vatnsbólið.</p> <p>Í matsskýrslu er sett fram áætlun um að reisa seiðastöðina á NA hluta athafnasvæðis fyrirtækisins og byggingaframkvæmdir hefjist áður en vatnsvernd í Vogavík verði aflétt. Einnig verði reist nýtt hús til framleiðslu á hrognum. Um er að ræða frávik frá frummatsskýrslu sem gerð er nánari skil í kafla 2.2.4. Stofnfiskur hefur metið áhrif þessa byggingarkosts á núverandi vatnsból Voga, en um það er fjallað í kafla 9.2 um grunnvatn. Einnig er fjallað um breytingu á deiliskipulagi lóðarinnar í kafla 5.3.</p>
8	Heilbrigðiseftirlit Suðurnesja	[Á fundi Stofnfisks með heilbrigðiseftirlitinu] var viðruð sú hugmynd að hin nýju mannvirki rísi á NA hluta athafnasvæðis fyrirtækisins í Vogavík. Þá væri ætlunin að geta hafið framkvæmdir áður en vatnsvernd í Vogavík verði aflétt. Embættið telur vert að fyrirtækið láti meta þann valkost m.t.t. áhrifa hans á vatnsvernd. Þó umrætt svæði sé ekki í aðrennslisstefnu að vatnsbólum þarf að meta sérstaklega hvort hætta sé á rennsli um sprungur þvert á meginstrauma. Verði niðurstaðan sú að framkvæmdir geti hafist meðan vatnsvernd er enn á þessu svæði þarf engu að síður að binda jarðvinnu og aðrar framkvæmdir ströngum skilyrðum um mengunarvarnir, líkt og nú er undantekningarlaust gert á grann- og fjarsvæðum vatnsverndar.	Í kafla 9.2 í matsskýrslu er gerð grein fyrir sérfræðiláti um grunnvatnsstraum við vatnsbólið og mögulega mengunarhættu vegna byggingaframkvæmda við vatnsbólið. Engar sjáanlegar þversprungur eru nærri vatnsbólinu eða þar sem til stendur að reisa mannvirki. Ekki ætti því að vera hætta á að mengun berist til vatnsbólsins þvert á grunnvatnsstrauminn. Framangreindar upplýsingar voru sendar Heilbrigðiseftirliti Suðurnesja og leitað eftir frekari umsögn embættisins, sjá viðauka 9. Embættið mun ekki leggja gegn áformunum eins og þeim er lýst, en telur þó að framkvæmdin verði háð skilyrðum um mengunarvarnir.

Kafli	4.1.4	Efnisatriði:	Fóðurnotkun
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
9	Umhverfisstofnun	Umhverfisstofnun bendir á að þeir útreikningar á losun næringarefna (kg næringarefna/framleitt tonn) sem fram koma í frummatsskýrslu eru ekki í fullu samræmi við þær reikniformúlur og forsendur sem stofnunin notar til þess að meta losun við gerð losunarmarka í starfsleyfum. [...] Umhverfisstofnun kallar eftir skýrri áætlun á því í matsskýrslu hvert sé áætluð losun fosfórs og köfnunarefnis í frárennsli eftir hreinsun í stækkaðri eldisstöð, þ.e. hvert sé magn fosfórs og niturs (uppleyst og fast efni) í frárennsli frá stöðinni sem losnar í viðtakann. Umhverfisstofnun kallar eftir að reikniformúlur hlutfallsútreikninga næringarefnalosunar fylgi í matsskýrslu.	Í matsskýrslu hefur umfjöllun um losun næringarefna verið uppfærð í samræmi við aðferðarfræði Umhverfisstofnunar. Sjá kafla 4.1.3.
Kafli	4.1.5	Efnisatriði:	Frárennsli
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
10	Umhverfisstofnun	Um 70% af eldisvatninu í eldi klaklaxa og sláturlaxa er síað og endurnýtt á milli kerja með loftun sem fjarlægir koltvíoxíð úr vatninu og bætir við súrefni. Ekki kemur fram hvers konar hreinsikerfi er notað en Umhverfisstofnun telur umfjöllun um hreinsun eldisvatns í klak- og áfarmeldi eiga að vera ítarlegri og skýrari í matsskýrslu framkvæmdar. Þar er mestur lífmassi stöðvarinnar og þaðan kemur megnið af losun næringarefna. [...] Ítarlegri umfjöllun [þarf] um magn og hreinsun eldisvatns í klak- og áfarmeldi stöðvarinnar.	Eins og segir í frummatsskýrslu er um 70% af vatni sem nýtt er til eldis á klaklaxi og sláturlaxi endurnýtt. Það sé gert með loftun sem fjarlægir koltvíoxíð úr vatninu og bætir við súrefni. Í matsskýrslu er áréttað að vatnið er ekki síað.
11	Umhverfisstofnun	Þó fjallað sé um endurnýtingu eldisvatns og magn vatnstöku fyrir eldið þá er ekki fjallað um hvert flæði frárennslis verður um útrásina. Umhverfisstofnun telur að skýrt þurfi að koma fram í matsskýrslu magn frárennslis frá stækkaðri eldisstöð og mat á áhrifum losunar hreinsaðs frárennslis á lífríki viðtakans 5 metra niður fyrir meðalstórstraumsfjöruborð [...] og hver áhrif frárennslis verða á leirur sem njóta sérstakrar verndar	Endurnýting felur ekki í sér hreinsun á eldisvatni til að minnka vatnsnotkun, samanber svar nr. 10. Því munu allt að 1.372 l/sek renna um útrás til sjávar.
12	Umhverfisstofnun	Umhverfisstofnun telur mikilvægt að fjallað verði um í matsskýrslu framkvæmdar hvernig ganga skuli frá núverandi útrásum og tjörn á lóðinni þegar notkun þeirra er alfarið hætt með tilkomu nýrrar útrásar. Stofnunin bendir á að góður frágangur dregur talsvert úr neikvæðum umhverfisáhrifum stöðvarinnar m.t.t. ásýndar svæðisins.	Frárennsli í tjörn verður aflagt og tengt við aðalfrárennsli þegar ný lögn verður leidd undir stórstraumsfjöru. Gert er ráð fyrir að tjörnin verði fyllt með efni úr nágrenninu í samráði við deiliskipulag og umhverfi fegrað. Þetta er áréttað í kafla 4.1.5.

Kafli	9.2	Efnisatriði:	Grunnvatn
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
13	Orkustofnun	<p>Í samantektarkafli frummatsskýrslu (bls. iii) er vikið að borholusniði úr holu SV-14 þar sem 80 m þéttur setlagabunki aðskilur eldra dyngjubasalt með jarðsjó og yngra bólstraberg og nútímahraun þar sem ferskvatnslinsan rennur um. Út frá þeirri athugun er ályktað að ólíklegt sé að aukin sjótaka á lóð Stofnfisks muni hafa áhrif á gæði neysluvatns í fyrirhuguðu vatnsbóli Sveitarfélagsins Vogar, sem staðsett verði í tæplega 2 km fjarlægð suður af lóð eldisstöðvarinnar. Orkustofnun gerir í sjálfu sér ekki athugasemdir við þá ályktun út frá streymisleiðum grunnvatns en telur að að forsendur hennar (þykkt þétt setlag) megi styrkja betur. Stofnunin bendir m.a. á að í skýrslu ÍSOR um borun og afkastamælingu holu SV-14 (viðauki 2 með matsskýrslu) kemur fram að í annarri holu (SV-9) er umrætt setlag mun þynnra. Ekki er heldur að sjá af gögnum hversu víðfeðmt þetta setlag er, 60 m djúp hola sem var boruð á umræddu fyrirhuguðu vatnsbóli (ST-01, fastnúmer 21841) nær niður í nærri fullsaltan jarðsjó við botn en þar er ekki komið niður á slíkt setlag.</p>	<p>Eins og fram kemur í frummatsskýrslu tekur við 80 m lag af þéttu sjávarseti neðan við bólstraberg sem þar er. Þetta setlag myndar þétt skil á milli vatnskerfa á svæðinu. Í nálægri holu, SV-09, er setlagið raunar mun þynnra, en ekki eru til frekari upplýsingar um útbreiðslu lagsins sem vitað er um. Lárétt og 80 m þykkt sjávarsetlag hlýtur að hafa þó nokkra útbreiðslu á svæðinu, þó eitthvað hafi sneiðst af því áður en bólstrabergið í holu SV-14 lagðist ofan á það.</p>
14	Orkustofnun	<p>Orkustofnun gerir jafnframt nokkrar athugasemdir við orðræðu og viðmið framkvæmdaraðila í umfjöllun um umhverfisáhrif grunnvatnstöku í kafla 9.2.3. Í kaflanum er áætlað írennsli til grunnvatns á ferkílómetra á vatnsverndarsvæðum Voga út frá meðalúrkomu á svæðinu og það borið saman við fyrirhugaða upptöku. Út frá þeim reikningum er áætlað að úrkoma á 9-13 km² svæði þurfi til að uppfylla vatnstöku fyrirtækisins, og það svæði síðan borið saman við heildarstærð umrædds vatnsverndarsvæðis.</p> <p>Hér ber að hafa í huga að stór hluti þess ferska grunnvatns sem rennur um vatnsverndarsvæðið er upprunninn í úrkomu sem fellur utan við sjálft vatnsverndarsvæðið (í fjallgarðinum á miðju Reykjanesskagans) og því má telja að heildarmagn grunnvatns sé mun meira en þar er tilgreint. Þá rennur allnokkur hluti grunnvatnsstreymis innan vatnsverndarsvæðisins ekki til Vogavíkur heldur til Vatnsleysuvíkur (sbr. mynd 9.4 í frummatsskýrslu). Umræða um sjálfbærni nýtingar út frá þessum forsendum er því að mati Orkustofnunar marklaus. Hér er fullyrðingu framkvæmdaraðila um umhverfisáhrif nýtingar ekki hafnað en stofnunin telur að hana þurfi að rökstyðja með ítarlegri og afmarkaðri hætti.</p>	<p>Yfirvöld hafa ekki gefið út leiðbeiningar um hvernig meta eigi sjálfbærni grunnvatnsvinnslu, eftir því sem best er vitað. Í frummatsskýrslu er gerð tilraun til að meta sjálfbærni fyrirhugaðrar vatnsvinnslu. Í umsögn sinni gefur stofnunin ekki leiðbeiningar um hvernig marktækt sjálfbærnimat verði gert.</p> <p>Úrkoma og leysing eru ráðandi þættir um magnstöðu grunnvatns, en einnig lekt berggrunnins og hve mikið vatn rúmast í grunnvatnsgeymum. Samkvæmt nýlegri skýrslu Veðurstofu Íslands fellur talsvert meiri úrkoma (írennsli) til grunnvatnshlotsins sem Vogavík tilheyrir, en sem nemur þekktri grunnvatnsvinnslu á því svæði. Nánar er um þetta fjallað í kafla 9.2.3 í matsskýrslu þar sem gerð er tilraun til þess að meta sjálfbærni grunnvatnsvinnslu Stofnfisks.</p>

15	Orkustofnun	Orkustofnun bendir enn fremur á að Sveitarfélagið Vogar, sem nú nýtir tvær holur á lóð Stofnfisks, áformar að flytja neysluvatnstöku sína suður fyrir Reykjanesbraut – líkt og framfar er rakið og tilgreint er í frummatsskýrslu – og ef af þeirri nýtingu verður mun sú vatnstaka nýta sama grunnvatnsstraum og síðar er áformað að renni í holur Stofnfisks. HS Orka, f.h. sveitarfélagsins, sótti um til Orkustofnunar nýtingarleyfi fyrir allt að 100 l/sek af grunnvatni. Það leyfi var fellt úr gildi af úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála en nú er hjá Skipulagsstofnun til meðferðar fyrirspurn um matsskyldu nýtingarinnar. Miðað við upplýsingar í frummatsskýrslu nýtir sveitarfélagið nú 15-25 l/sek. Orkustofnun telur eðlilegt að framkvæmdaraðili hefði vikið betur að þeim þætti í mati á afkastagetu grunnvatnsstraumsins.	Brugðist hefur verið við þessu í kafla 9.2.1.2 um nýtt vatnsból.
16	Umhverfisstofnun	Að mati Umhverfisstofnunar er þörfin á borun nýrra neysluvatnsbrunna fyrir íbúa Voga afleiðing stækkunar fiskeldis rekstraraðila og aukinnar nýtingar á ferskvatni. [...] Áhrif kunna að verða talsvert neikvætt ef dæling á ferksvatni verður of mikið fyrir endurnýjun grunnvatnshlotsins en ef endurnýjun er næg þá veldur aukin vatnstaka óverulegum áhrifum. Afleidd áhrif framkvæmdarinnar á nærliggjandi sveitarfélag verða þau að bora þarf fyrir nýju vatnsbóli fyrir sveitarfélagið.	Það er röng ályktun að afleidd áhrif framkvæmdarinnar verði þau að gera þarf nýtt vatnsból fyrir Sveitarfélagið Voga. Á sínum tíma gerðu HS Veitur samning við Stofnfisk um afnot af borholum á lóð eldisstöðvarinnar til neysluvatnsvinnslu fyrir íbúa sveitarfélagsins. Vatnsbólið var frá upphafi ætlað til bráðabrigða. Í ársbyrjun 2018 sagði Stofnfiskur upp framangreindum samningi og um þessar mundir er sveitarfélagið að undirbúa nýtt neysluvatnsból sunnan Reykjanesbrautar. Á þessari stundu er mikil óvissa um hvenær það verður tekið í notkun og hægt verður að aflétta vatnsvernd á borholum Stofnfisks. Vegna óvissunnar eru afleidd áhrif þau að Stofnfiskur þarf að breyta áformum sínum um byggingu seiðahúss sem kynnt voru í frummatsskýrslu. Gerð er grein fyrir nýrri áætlun í kafla 4.1.1 í matsskýrslunni.
Kafli	9.3	Efnisatriði:	Lífríki fjöru og á grunnsævi
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
17	Umhverfisstofnun	Í frummatsskýrslu er einngi fjallað um áhrif fóðurnýtingar á gæði grunnvatns. Þar segir: <i>Takist að bæta fóðurnýtinguna er líklegt að gæði grunnvatns á svæðinu haldist óbreytt þó meira magn næringarefna streymi frá eldinu vegna framkvæmdarinnar og áhrif á gæði grunnvatns verði því óveruleg, en gætu verið nokkuð neikvæð ef fóðurnýtingin helst áfram sú sama.</i> Umhverfisstofnun telur óskýrt hvers vegna verið er að meta áhrif á gæði grunnvatns vegna losunar næringarefna í frárennslis frá eldinu. Stofnunin telur ekki að eldið og losun næringarefna í eldisvatni ætti að hafa nein áhrif á innihald grunnvatns á svæðinu enda sé eldisvatnið losað til sjávar. Stofnunin minnir á að við hverskyns dælingu efna sem kunna að hafa áhrif á grunnvatn skuli fara eftir reglugerð nr. 797/1999 um varnir gegn mengun grunnvatns. [... Bæta þarf framsetningu] á upplýsingum um grunnvatnsvinnslu og útskýring á því hver áhrif næringarefnalosun eldisins hefur áhrif á grunnvatn og hvers vegna.	Það er réttmæt athugasemd að svo virðist sem verið sé að meta áhrif frárennslis frá eldinu á grunnvatn. Svo er þó ekki. Í töflu 9.2 í frummatsskýrslu sést að eldisvatn sem kemur frá stöðinni hefur sömu umhverfismörk fyrir næringarefni og grunnvatnið sem streymir inn í stöðina. Það bendir til þess að ekki sé marktækur munur á grunnvatni og eldisvatni sem rennur til sjávar í Vogavík, hvað styrk næringarefna varðar.

18	Umhverfisstofnun	Leirurnar liggja m.a. þar sem áætlað er að leggja nýja útrás frárennslis. Mikilvægt er að í matsskýrslu sé fjallað um það hvernig rekstraraðili muni takmarka rast á leirunum við framkvæmdina og reksturs stöðvarinnar.	Ekki er ljóst hvernig bæta megi við umfjöllun um rask á leirum í frummatsskýrslu. Stofnfiskur áréttar að utan fjörunnar, þar sem leirbotn er að finna, mun fráveitulögn hvíla á sökkum, áhrifsvæðið þeirra verður lítið að umfangi og sjólag og sjávarföll munu leiða til þess að lífríki svæðisins leiti aftur í fyrra horf að framkvæmdum loknum.
19	Umhverfisstofnun	<p>Við mat á áhrifum valkosta A kemur fram að lífrænt álag verður meira á viðtakann við aukna framleiðslu en yfirgnæfandi meirihluti botndýralífs á svæðinu er viðkvæmt eða lítið þolið fyrir auknu lífrænu álagi. Umhverfisstofnun telur að gera megi ráð fyrir því að áhrif verða talsvert neikvæð á botndýralíf við aukna losun næringarefna en tekur jafnframt fram að aukin hreinsun eldisvatnsins ætti að koma í veg fyrir það. Án hreinsunar mun lífríki við útrásin breytast í kjölfarið og áhrifin talsvert neikvæð. Umhverfisstofnun telur að til þess ætti ekki að koma þar sem útrásin verður lögð niður fyrir stórstraumsfjöru (valkostur B) og hreinsun á eldisvatni mun sía 70-90% alls fastefnis áður en það er losað í viðtakann.</p> <p>Stofnunin áréttar að í matsskýrslu framkvæmdar þurfi að skýra betur frá áhrifum framkvæmdar á viðtakann m.t.t. allra mótvægisáðgerða í formi hreinsunar og nýrrar útrásar. [...] Áhrif á lífríki viðtaka í fjöru og á grunnsævi kunna að verða talsvert neikvæð vegna frárennslis en staðbundin og hægt að gera áhrif óveruleg með nægum mengunarvörnum og mótvægisáðgerðum.</p>	<p>Samkvæmt lýsingu á vægi áhrifa, sjá töflu 8.2, lýsa talsvert neikvæð áhrif sér í því m.a. að um sé að ræða viðkvæmt svæði fyrir breytingum, áhrifin geti verið varanleg og jafnvel óafturkræf. Það er mat Stofnfisks að ekkert af þessu eigi við. Hér verða árétuð rökin fyrir niðurstöðu fyrirtækisins um umhverfisáhrifin. Eins og fram kemur í kafla 9.3.3 frummatsskýrslu varðandi núverandi eldi er</p> <ul style="list-style-type: none"> - ekki merki næringarefnamengunar, sem felst í því að eldisvatn frá stöðinni hefur sömu umhverfismörk og grunnvatn svæðisins (samanber svar 17), - ekki merki um brák né vöxt þörungna eða annarra lífvera við útfallið, sem gætu gefið til kynna ofauðgun lífrænna efna vegna affalls frá starfseminni, - ekki merki um efna- eða lífræna mengun á svæðinu, hvorki með tilliti til snefilefna í kræklingi né lífríkis í fjöru og á botni neðan fjörumarka, - 1% botndýra í Vogavík eru einkennandi tegundir mengunar samkvæmt AMBI flokkunarkerfinu. <p>Framangreindar niðurstöður benda til þess að lífríki Vogavíkur hafi orðið fyrir óverulegum neikvæðum áhrifum frá núverandi starfsemi Stofnfisks. Líklegt er að starfsleyfi fyrir aukinni framleiðslu muni setja losunarmörk við 10 kg P/framleitt tonn og samkvæmt áætlun verður losunin umtalsvert undir þeim mörkum þegar fóðurnýting hefur verið bætt, sjá töflu 4.4.</p> <p>Það er niðurstaða umhverfismatsins að lífríki Vogavíkur er ekki sérstakt miðað við aðrar fjöru Suðvestanlands og verndargildi þess ekki umfram það sem almennt gerist. Samkvæmt AMBI er lífríkið ekki undir áhrifum mengunar og veruleg breyting þarf að verða á hlutfalli mengunarþolinna botndýra svo áhrifin geti talist talsverð. Að því leiti er svæðið ekki viðkvæmt, en lífríki Vogavíkur verður vaktað. Hætti Stofnfiskur starfseminni verða áhrif hennar afturkræf. Því er það niðurstaða Stofnfisks að óbreitt fyrirkomulag fráveitunnar muni hafa mest nokkuð neikvæð áhrif, samanber töflu 8.2, þar sem áhrifin verði minni háttar með tilliti til umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum, þau verði tímabundin og afturkræf. Ekki stendur til að hreinsa frárennslis stöðvarinnar nema vöktun leiði í ljós að svo þurfi. Athugasemd Umhverfisstofnunar leiðir ekki til breytingar á umfjöllun um áhrif á lífríki Vogavíkur.</p>

Kafli	9.5	Efnisatriði:	Fornleifar
Númer svars	Aðili	Athugasemd	Viðbrögð
20	Minjastofnun Íslands	<p>Byggingaráform á lóð Stofnfisks hafa breyst frá því sem kynnt var í frummatsskýrslu. Forsendur þess koma fram í svari nr. 7. Framkvæmdin mun því hafa önnur áhrif á fornleifar en lýst var í frummatsskýrslu. Af þeim sökum var kafli 9.5 um fornleifar uppfærður og hann sendur Minjastofnun Íslands til umsagnar.</p> <p>Frekari umsögn Minjastofnunar er birt í Viðauka 9. Þar segir: Bygging seiðaeldisstöðvarinnar mun raska hleðslum GK-123:188 og 189. Minjastofnun Íslands leggst ekki gegn því að hleðslunum verði raskað en telur að fá þurfi fornleifafræðing til að teikna hleðslurnar nákvæmlega upp. Þá þarf að kanna þann litla jarðveg sem við þær er til að athuga hvort í honum leynast vísbendingar um hlutverk þessara mannvirkja.</p>	Stofnfiskur mun láta gera þá rannsókn sem Minjastofnun leggur til.